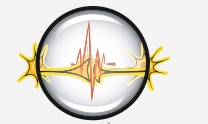
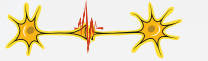

Dağınıq skleroz (DS) zamanı baş və onurğa beyinlərində sinir hüceyrələrinin örtük qişası zədələnir, sinir sistemi hissələri arasında əlaqə pozulur və nəticədə bu xəstəliyə məxsus olan bir sıra simptom və sindromlar yaranır.

Sağlam beyin

Sağlam sinir impulsu

Patoloji autoimmun reaksiya

Sinirin mielin qişasının xronik iltibahi zədələnməsi

Dağınıq skleroz (DS)

Sinir liflərinin tam degenerasiyası

DS xronik, vaxtaşırı kəskinləşmə ilə keçən və pasiyentlərin müxtəlif dərəcədə əlilliyinə səbəb olan xəstəlikdir. Əksər hallarda xəstəlik ömrün uzunluğuna o qədər də təsir etmir, lakin nadir hallarda çox sürətlə irəliləyir və xəstələrdə **ağır dərəcəli əlilliyə** səbəb olur.

Xəstəliyin inkişafı baş beyin və onurğa beyində yaranan zədələnmələr (**skleroz**) ilə bağlıdır. Bu cür zədələnmələr beyin toxumasının müxtəlif sahələrində qeydə alınır. Xəstəliyin adında olan **"dağınıq"** sözü də məhz həmin zədələnmiş ocaqların beyin toxumasında səpələnməsi ilə bağlıdır.

DS-nin diaqnostikası çox mürəkkəbdir və diaqnozu təsdiq etmək üçün konkret bir test mövcud deyil.

Nevroloji müayinə ilə yanaşı, əksər hallarda baş beyin və onurğa beyinin maqnit-rezonans görüntüsü vasitəsi ilə diaqnozu dəqiqləşdirmək mümkün olur.

Dağınıq sklerozun yayılması

Araşdırmalar göstərir ki, ekvatoran uzaqlaşdıqca (daha soyuq şimal bölgələrinə doğru) DS-nin yayılmasında artım müşahidə edilir. DS-yə əsasən 18-45 yaşlarda rast gəlinir, amma bütün yaş qruplarında buna təsadüf edilə bilər. Qadınlarda kişilərə nisbətən çox rast gəlinir.

ÜST-nin məlumatına görə, nevroloji xəstəliklər arasında dağınıq skleroz gənc yaşlarda əlilliyin əsas səbəbidir.

Xəstəliyin başlanmasından 10 il sonra xəstələrin

40%-i

yalnız başqasının köməyi ilə hərəkət edə bilər

50%-i

peşəkar fəaliyyətini davam etdirməkdə çətinlik çəkir

80%-i

iş yerlərini dəyişməyə məcbur olur.

Yaranma səbəbi

DS-nin yaranmasının dəqiq səbəbi məlum deyil, lakin onun inkişafının xarici mühit amilləri, o cümlədən viruslar, ekoloji və coğrafi amillər (iqlim) və irsi meyilliliyin qarşılıqlı təsiri ilə bağlı olduğu düşünülür.

Xəstəliyin gedişatı

DS-də baş beyin və onurğa beyində qeyd olunan zədələnmə ocaqları "dağınıq" və ya "səpələnməmiş" olduğundan, xəstələrdə çox müxtəlif nevroloji problemlər və simptomlar müşahidə edilə bilər. Əsasən isə xəstələrdə hərəkət funksiyalarının (yerləşmə pozulması, əzələ zəifliyi) və hissiyatın, o cümlədən çox vaxt görmənin pozulması baş verir və xəstələrin əlilliyinə səbəb olur.

Dağınıq sklerozun müalicəsi

Dağınıq sklerozun müalicəsi çox mürəkkəbdir və ixtisaslaşmış həkimlər, eyni zamanda xüsusi dərman vasitələrinin istifadəsini tələb edir.

Xəstəliyin müalicəsinin təkmilləşdirilməsi məqsədilə dünyanın bir çox ölkəsində araşdırmalar aparılır, hər il yeni dərman və qeyri-dərman terapiyası kəşf edilir və xəstələrin müalicəsində tətbiq olunur. Odur ki, 30-50 il əvvəl əksər xəstələrin ağır dərəcəli əlilliyi və qısa müddətdə ölümü ilə nəticələnən dağınıq sklerozun hazırda effektiv müalicəsi sayəsində həm ağır dərəcəli əlillik halları, həm də ölüm faizi ciddi şəkildə azalmışdır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 13 noyabr 2012-ci il tarixli Sərəncamı ilə ölkəmizdə "Dağınıq skleroz xəstəliyinin müalicəsi, profilaktikası və onunla mübarizə tədbirlərinə dair Dövlət Proqramı"nın qəbul olunması bu xəstəliyə tutulanların dövlət tibb müəssisələrində müayinə və müalicəsinin həcmiminin və həyat keyfiyyətinin artırılmasına, onların dərman vasitələri, o cümlədən yüksək effektiv preparatlarla təminatının yaxşılaşdırılması üçün bütün lazımi şərait yaradıb.

2013-2017-ci illər ərzində Dövlət Proqramı çərçivəsində Azərbaycanda 1400-ə qədər xəstə müayinə olunub. 1214 nəfərə dağınıq skleroz diaqnozu qoyulub və onlar dövlətimiz tərəfindən müvafiq dərman vasitələri ilə tam təmin edilirlər.

◀ Bakı, AZ1122, H. Zərdabi küç., 96

☎ 431 12 72 ☎ 430 52 85 ✉ office@isim.az

🌐 www.isim.az

Azərbaycan Respublikası
Səhiyyə Nazirliyi

Dağınıq skleroz

sinir sisteminin iltihabi xəstəliyi

əhali üçün məlumat